

Detaljplan för
Del av Kurravaara 3:2
Kiruna kommun
Norrbottens län
Upprättad april 2020

SAMRÅD

Medverkande

Kiruna kommun

Stadsbyggnadsförvaltningen
981 85 KIRUNA
Tfn vxl: 0980-70 000

Kommunens handläggare

Monika Paleckaityte
e-post: monika.paleckaityte@kiruna.se
tfn: 0980-755 64

Tyréns AB

Torget 3
921 23 Lycksele

Uppdragsansvarig/handläggare

Pethra Fredriksson
e-post: pethra.fredriksson@tyrens.se
tfn: 010-452 39 23

KIRUNA KOMMUN
Stadsbyggnadsförvaltningen

TYRÉNS

PLANBESKRIVNING

INLEDNING

En detaljplan är ett verktyg för kommunerna att reglera hur mark- och vattenområden ska användas. Detaljplaner används som underlag vid lovgivning enligt plan- och bygglagen (PBL).

Planarbetet påbörjas med att en undersökning av betydande miljöpåverkan (BMP) görs. I undersökningen utreds planens påverkan på miljön och vid större påverkan upprättas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). I samband med att undersökningen tas fram påbörjas även arbetet med planhandlingarna.

När en första version av planhandlingarna finns färdig godkänns de av kommunstyrelsen och skickas sedan ut på samråd till lantmäterimyndigheten, länsstyrelsen, sakägare samt andra berörda i minst tre veckor. Under denna period ges det möjlighet att komma in med skriftliga synpunkter på planen till kommunstyrelsen. Yttrandena sammanställs i en samrådsredogörelse tillsammans med kommunens kommentarer och planhandlingarna bearbetas.

Efter bearbetningen godkänns handlingarna och skickas ut på granskning i minst två veckor på samma sätt som under samrådet. De yttranden som inkommer under granskningen sammanställs i ett granskningsutlåtande med kommentarer från kommunen. Planhandlingarna bearbetas vid behov.

Detaljplanen godkänns av kommunstyrelsen och antas sedan av kommunfullmäktige. Berörda sakägare som senast under granskningstiden lämnat synpunkter som inte tillgodosetts har möjlighet att överklaga detaljplanen inom tre veckor från att antagandebeslutet anslagits på kommunens anslagstavla. Om ingen överklagar eller länsstyrelsen överprövar kommunens beslut vinner detaljplanen laga kraft. När detaljplanen vunnit laga kraft kan man söka bygglov och andra lov i enlighet med planen.

PLANHANDLINGAR

Till planen hör:

- Plankarta med bestämmelser
- Planbeskrivning
- Fastighetsförteckning
- Grundkarta
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Rennäringsanalys (*Rennäringsanalys Kurravaara, Tyréns AB 2020-04-02*)

PLANPROCESSEN

Kommunstyrelsen (Ks) beslutade 2019-09-02, § 231 att ge positivt besked för upprättande av detaljplan. Planen handläggs genom standardutförande då detaljplanen är förenligt med kommunens översiktliga planer och bedöms i övrigt inte vara av betydande intresse för allmänheten samt antas inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Planprocessen regleras i plan- och bygglagens 5:e kapitel (2010:900). Förfarandets olika steg redovisas nedan:

Samråd. Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget i ett tidigt skede i detaljplanearbetet. Dialog förs med länsstyrelsen, berörda myndigheter och kommuner, kända sakägare och boende, föreningar, allmänhet med flera. Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Samrådsredogörelse. Efter samrådet sammanställs inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse. Handlingarna revideras då det bedöms vara relevant. Samrådsredogörelsen ingår inte formellt i processen, men bedöms öka tydligheten inför granskningen.

Underrättelse och granskning. Innan planen antas ska kommunen låta förslaget till detaljplan granskas under 2 veckor. Inför granskningen ska kommunen underrätta dem som berörs av förslaget, exempelvis sakägare, boende och övriga som har yttrat sig under samrådet om förslaget till detaljplan. Den som vill lämna synpunkter på förslaget ska göra detta skriftligen. Efter granskningen kan kommunen endast göra mindre ändringar av planförslaget. Om förslaget ändras väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.

Granskningsutlåtande. Efter granskningstiden sammanställs inkomna synpunkter tillsammans med kommunens förslag till revideringar i ett granskningsutlåtande. Även synpunkterna från samrådet ska inkluderas i granskningsutlåtandet om dessa inte sammanställts tidigare. Handlingarna revideras då det bedöms vara relevant.

Antagande. Detaljplanen antas av kommunfullmäktige.

Laga kraft. Om inget överklagande inkommit 3 veckor efter antagandet vinner detaljplanen laga kraft. Bygglov kan därefter ges.

Standardutförande

Planprocessen (aktuellt steg markeras med rött)

Detaljplanen tas fram i enlighet med Boverkets allmänna råd (BFS 2014:5) om planbestämmelser för detaljplan. Plankartan har ritats i AutoCAD med Focus detaljplan 2019 och SWE_Detaljplan_SIS_Bestämmelekatalog_v20180801.xml.

PLANENS SYFTE

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för avstyckning av cirka 20 bostadsfastigheter.

BAKGRUND

Kurravaara är ett attraktivt område för boende och rekreation och det finns stor efterfrågan på framförallt fritidshus i området. Utvecklingen i Kurravaara gör att kommunen utreder förutsättningarna för kommunalt vatten och avlopp. Kommunfullmäktige gav 2014-12-08-09 § 237 kommunkontoret i uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Kurravaara, med syfte att utreda områdets bebyggelseutveckling med hänsyn till omgivningens naturvärden och rennäringens behov. Arbetet med FÖP har inte påbörjats.

Planområdet utgörs av ett kalavverkat (2015) kuperad sydsydväst sluttning i anslutning till befintlig bebyggelse.

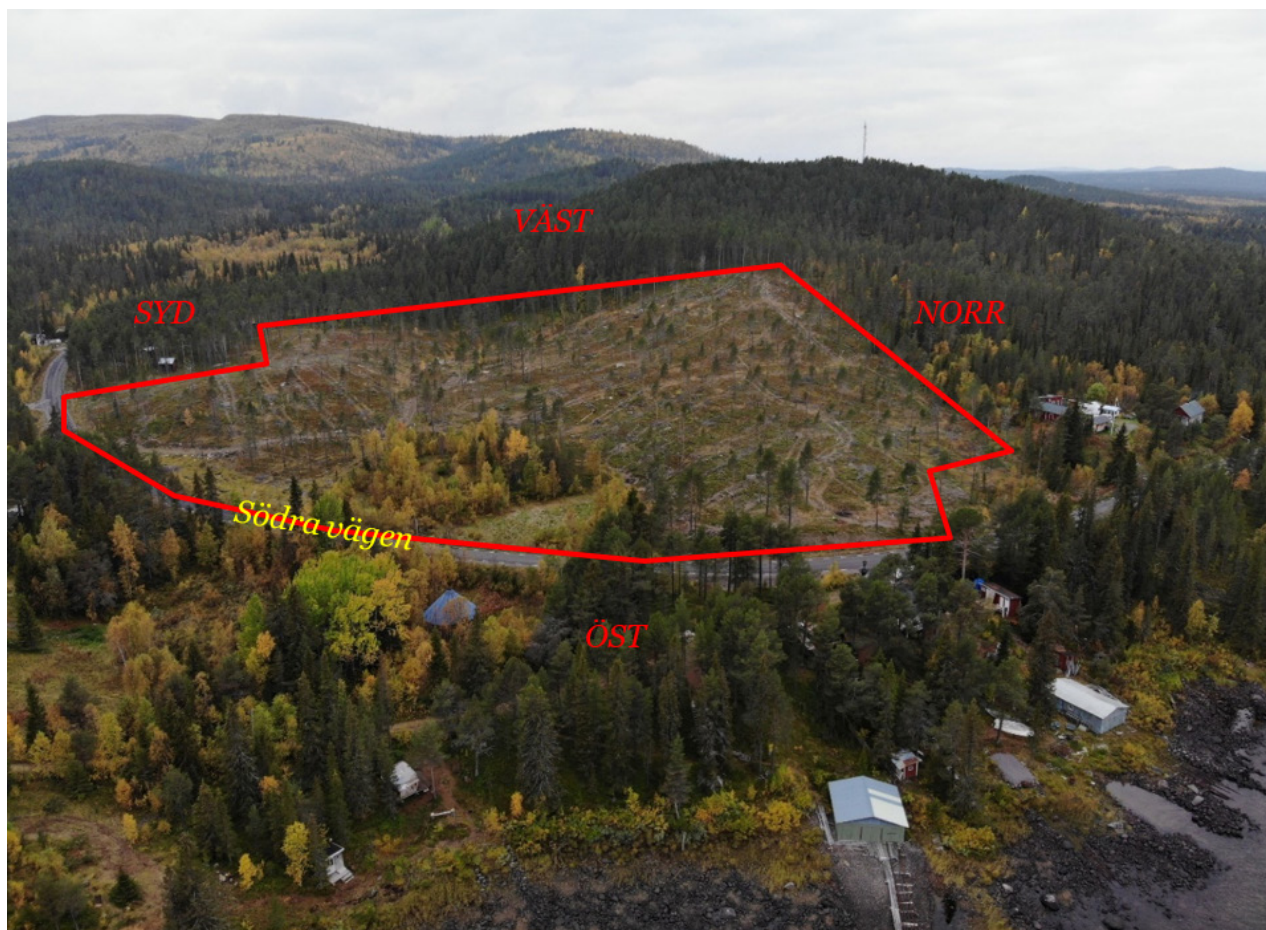

Foto över planområdet, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Transaktum AB).

MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdet utgörs av fastighet Kurravaara 3:2 som är i privat ägo. Exploatören har ansökt om en lantmäteriförrättning för att stycka av del av fastigheten Kurravaara 3:2.

PLANDATA

Områdets läge och areal

Planområdet, om cirka 4,5 ha, ligger i byn Kurravaara cirka 15 km norr om Kiruna centralort. Området utgörs av den del av fastigheten Kurravaara 3:2 som ligger på västra sidan om Södra vägen. Öster om vägen, cirka 50 meter från planområdet rinner Torneälven. Planområdet omges till största del av skogsmark men befintliga bostadsbyggnader finns både öster om planområdet (på andra sidan vägen) och även i direkt anslutning norr- och söder om planområdet.

Översiktskartor, del av fastigheten Kurravaara 3:2 markeras med rosa. Planområdet markeras ungefärligt med rött (Källa underlagskarta: Metria.se 2020-02-12).

TIDIGARE BESLUT

Riksintressen

Aktuellt planområdet ligger inom riksintresseområde för:

- Naturvård (enligt 3:6 miljöbalken)
- Friluftsliv (enligt 3:6 miljöbalken)
- Rennäring (enligt 3:5 miljöbalken)
- Totalförsvaret (enligt 3:9 miljöbalken)

Riksintresse för naturvård

Planområdet ligger inom riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken, *Torneälven*. Torneälven, som avvattnar Sveriges största fjällsjö Torneträsk, är ett framstående exempel på stor fjällälv som särskilt väl visar natur- och kulturlandskapets utveckling, processer och ekologiska samband. Längs Torneälven finns områden med rik flora och fauna samt storslagna och särpräglade naturavsnitt.

Planområdet utgörs av ett kuperat kalhygge med inslag av björksly (närmast Södra vägen). Ett kalhygge har vanligen inga naturvärden då eventuella värden blivit förstörda vid avverkningen. Det område som innehåller björksly utgörs av ett blötare parti då marknivån är lägre här än i

övriga planområdet. Inom detta område skulle det kunna finnas naturvärden. För att skydda det blötare partiet och eventuella naturvärden regleras naturmark [NATUR] i detaljplanen. I detaljplanen säkerställs ett gemensamt avloppsreningsverk för att minska eventuell inverkan på naturmiljön och grundvattnet. Exploateringsavtal ska upprättas mellan kommunen och exploatören/fastighetsägaren. Startbesked får inte ges förrän avloppsreningsverk är anlagd och godkänd vilket regleras med en generell planbestämmelse. Hur vattenförsörjningen inom planområdet kommer att lösas regleras inte i detaljplanen, se rubrik *Vattenförsörjning*.

Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte innebära risk för negativ inverkan på riksintresset naturvård då eventuella påverkningskällor regleras med planbestämmelser.

Riksintresse för friluftsliv

Planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken, *Torne-Muonio älv*. Området har särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur och eller kulturmiljöer samt särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftsaktiviteter och därmed berikande upplevelser. Älvdalslandskapet, naturmiljön och fisket är väsentliga värden som behöver bestå.

Tillgängligheten till naturen inom området bedöms inte påverkas då grönområden [NATUR] regleras i väster, norr och söder. Planförslaget möjliggör för att fler människor ska kunna bosätta sig närmare naturen och friluftslivet.

Riksintresse för rennäring/rennäring

Planområdet ligger inom riksintresseområde för rennäringen (flyttled) enligt 3 kap 5 § miljöbalken samt inom Gabna sameby även om Talma sameby också har intresseområden längs Torneälven och i Kurravaara med omnejd. I samband med planprocessen har en rennäringanalys tagits fram (*Tyréns AB, 2020-04-02*) för att analysera vilka effekter en utveckling enligt planförslaget kan innebära för rennäringen.

Området mellan Kiruna och Kurravaara utgör en strategisk del av rennäringens markanvändningsområden. I takt med att fler markanvändningar etablerats har förändringar skett i renbrukslandskapet under lång tid genom bland annat gruvnäring, besöksnäring, friluftsliv och bebyggelseutveckling. I analysen görs bedömningen att planförslaget kan ha en viss påverkan på lokal och regional nivå då ny bebyggelse vanligen genererar mindre lokala störningar från gårdar, barriäreffekter som kan försvåra flytt och bortfall av betesmark. Planområdet utgörs av ett kalhygge och ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse vilket bedöms begränsa den översiktliga direkta påverkan på rennäringen. Ett genomförande av detaljplanen kan dock bidra till kumulativa negativa effekter i det längre perspektivet i ett fall där fler liknande etableringar blir verklighet. De kumulativa negativa effekterna bygger framförallt på en ökad mänsklig aktivitet i form av jakt, fiske, skoterkörning samt risk för ökad trafik. Sammantaget med påverkan från andra omvärldsfaktorer kan detta innebära en märkbar regional påverkan på rennäringen.

Föreslagna åtgärder

För detaljplanen föreslås inga åtgärder (planbestämmelser) då analysen kommit fram till att mer långsiktiga åtgärder krävs. Reglering som är möjlig inom detaljplanen är mer lokal exempelvis antalet fastigheter, exploateringsgrad, fördelning mellan naturmark och kvartersmark, höjd på bebyggelse. Det är svårt att inom planprocessen hantera mer övergripande frågor då planområdet endast avser ett mindre geografiskt område.

I framtagna analys föreslås en fördjupad översiktsplan för Kurravvara tas fram då utvecklingen av Kurravaara är problematisk på ett övergripande plan för rennäringen. Detta utifrån hur kumulativa effekter riskerar att försvåra den smala passagen mellan Kiruna och Kurravaara ytterligare och på sikt skära av renbrukslandskapet helt. Översiktsplanen är kommunens verktyg

för planering av mark- och vattenområden och beskriver hur bebyggelsen ska utvecklas ur ett långsiktigt hållbart perspektiv med hänsyn till de särskilda värden som finns på platsen.

Förslag till anpassade och skadereducerande åtgärder bör alltid grunda sig i en dialog med rennäringen och i detta fall fokusera på de kumulativa effekterna som beaktar hur rennäringens rörelseutrymme påverkas över en längre tid.

Sammanfattningsvis så bedöms inte ett genomförande av detaljplanen ge en betydande inverkan på rennäringen. Ren kan dock förekomma i området och tillkommande fastighetsägare ska vara medvetna om att området utgör ett naturligt ströv- och betesmarksområde för renar och att skador orsakade av renar inte kommer att ersättas.

Riksintresse för totalförsvaret

Planområdet ligger inom riksintresseområde för totalförsvaret (*Lågflygningsområde med påverkansområde*) enligt 3 kap 9 § miljöbalken. Hela planområdet och stora delar av Norrbottens inland ligger inom område med särskilt behov av hinderfrihet (öppna områden).

Försvarmaktens lågflygningsområden utgör område av betydelse för totalförsvarets militära del. Den del som benämns Norrbotten kännetecknas främst av att vara mycket glesbefolkat vilket medför stora ytor som används för egna övningar och samövningar med många luftfartyg (nationellt och internationellt). Norrbotten har även korta avstånd till aktuella flygplatser som används som baser för verksamheten. Den speciella topografin i denna del av landet medför träningsmässigt bra utmaningar genom vegetationsvariationen och meteorologiska förhållanden som är viktiga att uppleva/träna på. Försvarmakten ska remitteras alla objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Planförslaget bedöms inte innebära negativ inverkan på riksintresset då planen endast möjliggör för bostadsbebyggelse i 1 våning med förhöjt väggliv (nockhöjd 7,6 meter).

Natura 2000

Planområdet ligger inte inom något Natura 2000-område. Däremot finns Torneälven cirka 50 meter öster om planområdet och älven är en del av Natura 2000-området art- och habitatdirektivet. Området ingår i ett europeiskt nätverk av naturtyper och syftar till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för ingående arter.

Planförslaget bedöms inte innebära betydande inverkan på Natura 2000-området då gemensamhetsanläggning för avlopp planeras och regleras. Genom att alla säkerställa att alla fastigheter ansluts till samma avloppsreningsverk kommer inverkan på miljökvalitetsnormer och Torneälven att minimeras.

Strandskydd

Strandskyddsbestämmelserna syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vattnet. Kommunerna har det primära ansvaret för att hantera frågor om strandskydd. Felaktiga beslut upphävs av länsstyrelsen vilket kan överklagas till högre instans. Länsstyrelsen fattar beslut om dispenser och upphävande av strandskyddet i områden som skyddas enligt 7:e kap. miljöbalken

Två förutsättningar ska vara uppfyllda för att dispens ska kunna ges från någon av de åtgärder som är förbjudna i strandskyddsområde enligt 7 kap. 15 § miljöbalken:

1. Det ska finnas så kallade särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c §/18 d § miljöbalken
2. Syftet med strandskyddet påverkas inte, det vill säga djur- och växtlivet påverkas inte på ett oacceptabelt sätt och allmänhetens tillgång till strandområden försämras inte.

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet beaktas detta endast om aktuellt område avser mark som:

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

eller om:

7. en byggnad, anläggning, verksamhet eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. En översiktsplan ska ge vägledning vid bedömningen om en plats ligger inom ett område som är lämpligt för utvecklingen av landsbygden, så kallat "LIS-område".

Vid ett beslut om att ge dispens, eller att upphäva strandskyddet, ska alltid en fri passage lämnas mellan tomtplatsen och stranden. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion (7 kap. 18 f § miljöbalken). Ett beslut om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet ska därmed inte omfatta den fria passagen. Att fri passage lämnas är inte ett skäl att ge dispens.

LIS-områden

Kommunen har i sin översiktsplan från 2018 pekat ut delar av Torneälvens västra strandlinjen som ett viktigt område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och planområdet ligger inom delar av LIS-området. Motivet till utpekandet är att området är viktigt för utvecklingen av bostäder, fritidshus, turism och friluftsliv. Möjlighet att bo i Kurravaara tillgodoser en del av bostadsbehovet inom centralorten och är en viktig del i Kirunas attraktivitet som bostadsort. LIS-området ger förutsättningar för ytterligare boendemöjligheter och för utveckling av verksamheter vilket kan ge positiva effekter på inflyttning och sysselsättning. Utveckling i området kan också innebära fler besökande och ett stärkt friluftsliv samt stödjer Kiruna centralort som serviceort.

Översiktskarta LIS Kurravaara B58, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Översiktsplan 2018 Kiruna kommun)

Upphävande av strandskydd

Strandskydd enligt miljöbalken gäller 100 meter från Torneälven. Planområdet berörs av strandskydd i nordost (cirka 50 meter). Strandskyddet upphävs för kvartersmarken inom aktuella delar [a₁] och som särskilt skäl för upphävandet åberopas (enligt 7 kap 18 d § miljöbalken) skäl 7: *en byggnad, anläggning, verksamhet eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden.*

Strandskyddets syfte bedöms inte påverkas på ett oacceptabelt sätt på grund av att strandskyddet upphävs inom området. Detta då det fortsatt finns fri passage mellan planområdet och strandlinjen.

Kulturskydd

Planområdet berörs inte av några (kända) fornlämningar eller kulturskyddade områden eller objekt.

Om fornlämningar påträffas under byggskedet ska arbetet avbrytas och länsstyrelsen kontaktas. Fornlämningar skyddas av kulturminneslagen (*SFS 1988:950*).

Naturskydd

Planområdet utgörs av ett kuperat kalhygge med inslag av björksly närmast Södra väg. Ett kalhygge har vanligen inga naturvärden då eventuella värden blivit förstörda vid avverkningen. Område som innehåller björksly utgörs av ett blötare parti då marknivån är lägre här än i övriga planområdet. Inom detta område skulle det kunna finnas naturvärden. För att skydda det blötare partiet och eventuella naturvärden regleras naturmark [**NATUR**] i detaljplanen.

Planområdet berörs inte av några (kända) värdefulla, eller enligt lag, skyddade naturområden eller objekt. Inom planområdet, under perioden 2000–2020, har inga skyddade djur- eller växtarter observerats och rapporterats i artportalen.se (2020-02-19). I planområdets närhet finns dock en observation, för samma period, av havsörn i artportalen.se. Inga skyddade växt- eller djurarter bedöms påverkas av ett genomförande av aktuell detaljplan.

Om arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen påträffas under exploatering bör samråd hållas med länsstyrelsen avseende vidare hantering för att säkerställa att den lokala bevarandestatusen för arterna inte påverkas och för att reda ut om dispens från förordningen krävs.

Mellankommunala intressen

Inga mellankommunala intressen bedöms påverkas av aktuellt detaljplaneförslag.

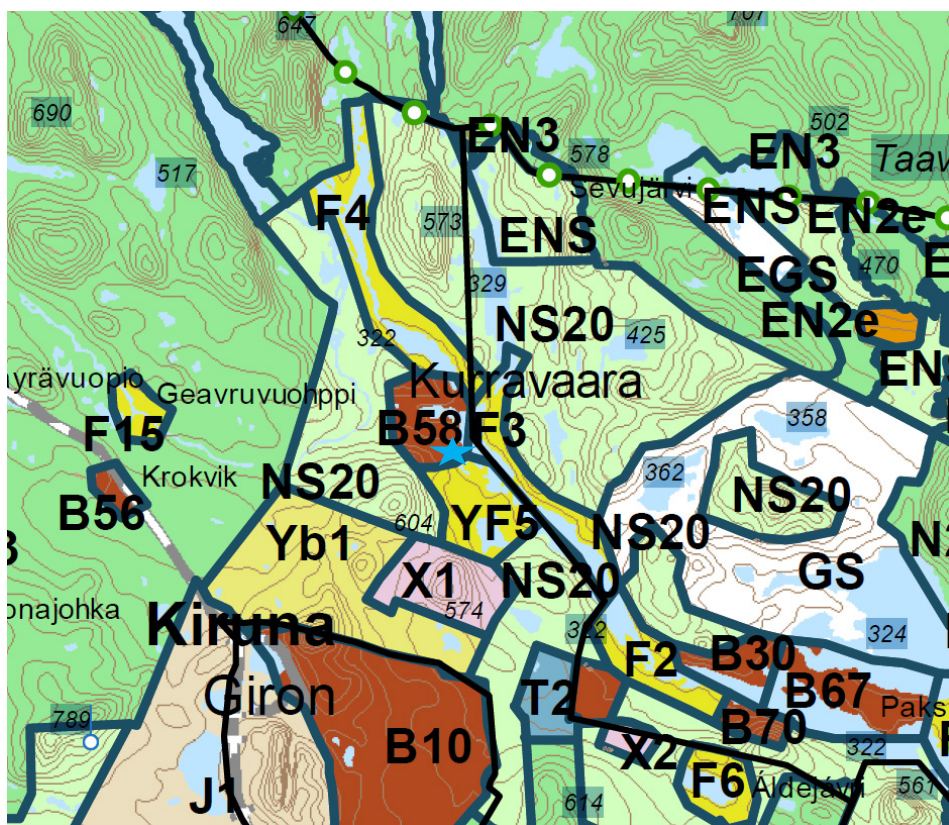
Översiktliga planer och program

Översiktsplan

I Kiruna kommuns gällande översiktsplan (*Översiktsplan 2018, 2018-12-11*) beskrivs Kurravaara som ett attraktivt område för boende och rekreation samt att området bör utökas med ytterligare tomter för att kunna besvara den stora efterfrågan som finns. Närheten till Kiruna innebär möjlighet för arbetspendling och Kurravaara är en av byarna som har vuxit kraftigt befolkningsmässigt den senaste tiden. Utvecklingen i Kurravaara gör att kommunen utreder förutsättningarna för kommunalt vatten och avlopp, se rubrik *Teknisk försörjning*.

Kommunfullmäktige gav 2014-12-08-09 § 237 kommunkontoret i uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Kurravaara. Med syfte att utreda områdets bebyggelseutveckling med hänsyn till omgivningens naturvärden och rennäringens behov, arbetet med FÖP har inte påbörjats.

Aktuellt planområde ligger inom utpekat område för bostäder [**B58**] där större delen av byn Kurravaara ingår. Aktuellt planförslag bedöms därmed vara förenlig med kommunens översiktsplan då syftet är att möjliggöra för bostäder.

Utdrag från nu gällande översiktsplan, planområdet markeras med blå stjärna

Detaljplaner och områdesbestämmelser

Planområdet är sedan tidigare inte detaljplanelagt.

I Kurravaara finns 6 gällande detaljplaner varav 1 vunnit laga kraft under de senaste 10 åren, övriga är äldre. Ingen av dessa planer ligger i närheten av aktuellt område.

Pågående planprocesser

Det pågår inga andra planprocesser i närheten av planområdet.

FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

Mark- och vattenområden

Planområdet utgörs av ett kalhygge med undantag för ett blötare (lägre) område i öster som är gräsbevuxet och med inslag av björksly. Terrängen är kuperad med ett brantare parti i planområdets nordvästra hörn som sluttar mot mitten av planområdet. Höjdskillnaderna inom planområdet är cirka 30 meter (+360 till +328 RH2000). Området är oexploaterat men angränsar till befintlig bebyggelse i alla väderstreck med undantag för väst/nordväst. Här finns skogsmark som utgörs av barrskog. I öster avgränsas planområdet mot en befintlig väg (Södra vägen).

Foto över planområdet, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Transaktum AB).

Geotekniska förhållanden

Inga geotekniska undersökningar har gjorts i samband med detaljplanens framtagande.

Enligt SGU:s jordartskarta utgörs hela planområdet av morän. Foton visar blöta områden inom kalhygget vilket kan vara indikation på sediment. Enligt SGU:s jorddjupskarta ligger berg på cirka 0–10 meters djup vilket innebär att berg i dagen kan finnas. Med den översiktliga informationen som finns att tillgå bedöms planområdet översiktligt vara byggbart.

Inför framtida byggnationer bör dock de geotekniska förhållandena fastställas genom en geoteknisk undersökning för att ta fram lämpligt grundläggningssätt i samband med bygglov.

Ras och skred

Stabilitetsförhållande inom området bedöms översiktligt inte vara något problem då marken utgörs av morän.

Inför framtida byggnationer bör dock de geotekniska förhållandena fastställas genom en geoteknisk undersökning för att ta fram lämpligt grundläggningssätt i samband med bygglov.

Förorenad mark och vatten

Ingen misstanke finns i dagsläget om att markföroreningar förekommer inom planområdet. Frågan om sanering av förorenad mark hanteras om aktuellt enligt miljöbalkens bestämmelser.

Radon

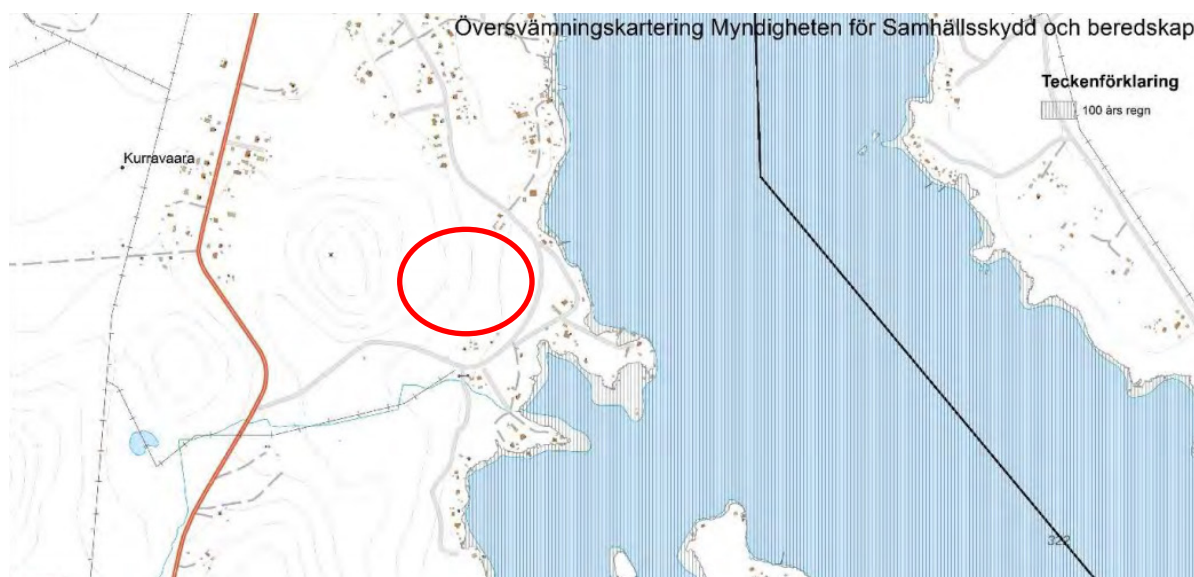
Förekomsten av markradon har inte undersökts inom området i samband med framtagande av planhandlingarna. Radonrisken kartlades i en översiktlig radonutredning 1988. I utredningen framkom inga områden inom Kiruna närområde, där Kurravaara inkluderas, med alunskiffer i berggrund eller jordarter samt uranrik granit i berggrund eller jordarter.

Markstrålning ska beaktas vid grundläggningen. Inom högriskområden ska byggnader där människor vistas mer än tillfälligt utformas "radonsäkert". På normalriskområden kan enklare åtgärder vidtas.

Hydrologiska förhållanden

Enligt översvämningskartering (upprättad av *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*, 2015) för Torneälven ligger aktuellt planområde på behörigt avstånd från riskzonen för översvämning vid ett 100-års regn.

Planområdet ligger som närmst 50 meter från älvens strandlinje. Utöver detta är höjdskillnaden mellan planområdet och stranden som lägst 10 meter. Någon risk för översvämning bedöms därigenom inte finnas.

Översvämningskarta över södra delen av Kurravaara, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Översiktsplan 2018)

Rekreation och friluftsliv

I Kurravaara med omnejd finns många naturkvalitéer som skapar goda förutsättningar för friluftslivet. Planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv (*Torne-Muonio älvdal, enligt 3 kap 6 § miljöbalken*). Då marken inom planområdet utgörs av ett kalhygge och angränsar till en väg samt befintlig bebyggelse bedöms risken för negativ inverkan på friluftslivet som låg. För framtida boende i området bedöms det natursköna läget kunna berika tillvaron.

Bebyggelseområden

Befintliga förhållanden

Kurravaara är en gammal jordbruksby som idag utgörs av fritidshusbebyggelse samt permanentbostäder. Planområdet är oexploaterat omges av befintlig bebyggelse i norr, öster och söder. I öster avgränsas planområdet mot Södra vägen och på andra sidan vägen, längst hela strandlinjen, finns bebyggelse (fritidshus och permanentbostäder). Bostadshusen kring planområdet utgörs generellt av 1,5 plans villor medan fritidshusen som finns är något mindre till ytan och är uppförda med 1 våning. All bebyggelse har sadeltak med undantag för en nyare villa (nordost om planområdet) som är försedda med pulpettak.

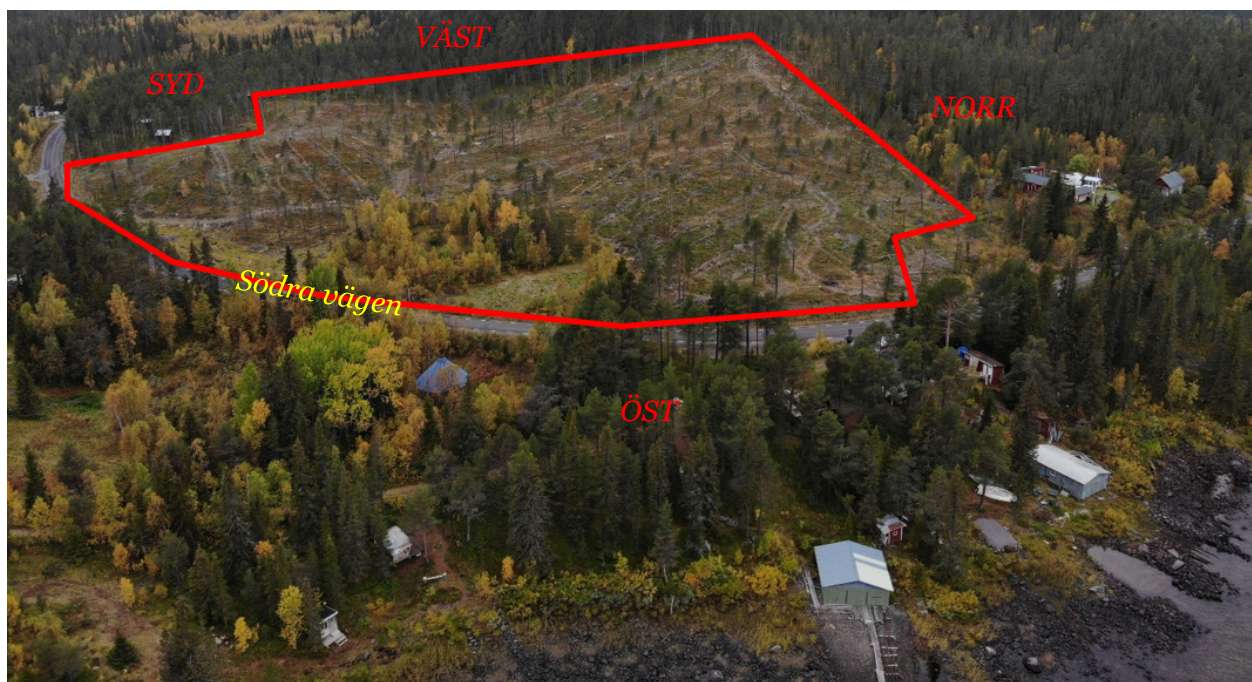

Foto över planområdet och angränsande bebyggelse, planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Transaktum AB).

Foto på bebyggelsen nord-nordost om planområdet, del av planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Transaktum AB).

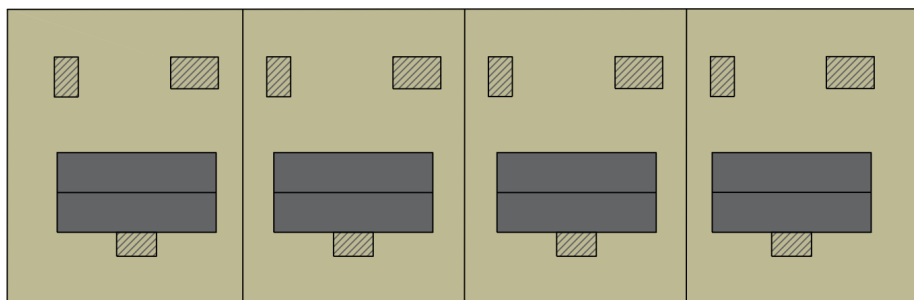

Foto på bebyggelsen sydost-syd om planområdet, del av planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Transaktum AB).

Planförslag

Planförslaget möjliggör avstyckning av förslagsvis 19 nya bostadsfastigheter [B], cirka 1000–1500 m² stora enligt plankartans illustrationslinjer med undantag för fastigheten i nordväst som är cirka 6000m². Denna fastighet kan i förlängningen också styckas av till mindre fastigheter. Minsta fastighetsstorlek regleras till 1000 m², om det inte avser parhus, radhus eller kedjehus. Största BYA (byggnadsarea) regleras till 20%, men max 400 m² per fastighetsare [e₁], vilket i praktiken innebär att cirka 200–400 m² får bebyggas beroende av storlek på bostadsfastighet.

Friliggande villor e20-exploateringsgrad 20% av cirka 1000 kvm stor tomt (BYA 200kvm)

Exempel på 20% exploateringsgrad (bygglövsbefriade byggnader/tillbyggnader redovisas skrafferade)

Placering av avloppsreningsverk och gemensam uppställning av sopkärl regleras som kvartersmark för *tekniska anläggningar* [E] med möjlighet till upprättande av gemensamhetsanläggning [g]. E-området får bebyggas med 200m² BYA och möjlighet finns att även uppföra transformatorstation för att säkra elförsörjningen av området.

Föreslagen bilväg genom området har anpassats till terrängen så att 10% lutning inte ska överstigas. För brant väg försvårar exempelvis större fordon, så som räddningsfordon att ta sig upp.

Stråk av naturmark har sparats mellan bebyggelsen för att möjliggöra fri rörelse till och från omgivande naturmark. Naturmarken i norr och öster skapar även naturlig avrinning och ansamling av dagvatten [**dagvatten**].

Byggnaders utformning och placering

Kvartersmarken får inte bebyggas (prickad mark på plankartan) 6 meter närmast gata och 4 meter mot allmän platsmark (naturområden). Närmast fastighetsgräns mot granne får 4 meter inte bebyggas om det inte avser radhus, parhus eller kedjehus. Syftet är att erhålla ett acceptabelt avstånd mot närliggande byggnader och anläggningar (brandskydd), att kommande byggnader kan skötas från egen fastighet samt att parkering framför bostaden/huset ska inrymmas.

För att området ska få ett sammanhållet intryck, i samklang med såväl skogen som omgiven bebyggelse, ska byggnader utformas med träfasader som målas i dämpade kulörer i brunt, grått, svart eller rött [f₁]. Högsta nockhöjd får inte överstiga 7,6 meter och tak får utformas med en takvinkel om 15–40 grader. För att hålla nere byggnaders upplevda volym regleras även byggnadshöjd om max 4,8 meter. Byggnader får utformas med sadeltak eller pulpettak [f₂]. I praktiken innebär regleringen att 1 våning med förhöjt väggliv kan uppföras. Takkupor om maximal 1/3 av takets horisontella längd får uppföras utöver högsta byggnadshöjd [f₃].

Terränganpassning

Höjdskillnader och naturliga variationer ska bibehållas inom enskilda fastigheter i området och användas som en förutsättning för projektering. Fyllnader ska undvikas i den mån det är möjligt och på fastigheter där skillnader i marknivån är stora ska val av hustyp anpassas. Exempelvis kan hus med förhöjd sockel eller hus i suterräng väljas för att undvika stora fyllnader och därmed höga och branta slänter i området.

Där den naturliga marklutningen överstiger 10% ska byggnader uppföras med suterrängvåning alternativt förhöjd sockel om inte suterrängvåning är möjlig.

För att ytterligare minska inverkan på landskapsbilden i området regleras att slänter med en lutning på mer än 20% (1:5) ska vara beväxta med växter som är naturligt för området. Syftet är att undvika slänter i grovt stenmaterial vilket kan ge ett tråkigt och ofördelaktigt utseende under barmarkstid. Vid markbearbetning tas förslagsvis ytavtäckningen tillvara (det vill säga ytskikten på den naturliga marken) vilken därefter läggs tillbaka på slänten. Alternativt kan omfördelade massor sås in/planteras med växtlighet som passar till aktuell naturmiljö.

Det krävs marklov för schaktning eller fyllning som inom planområdet om höjdläget avsevärt ändras (PBL 9 kap 11 §). Enligt rättspraxis innebär ”avsevärd ändring av höjdläget” fyllnader eller schakt av mer än 0,5 meter.

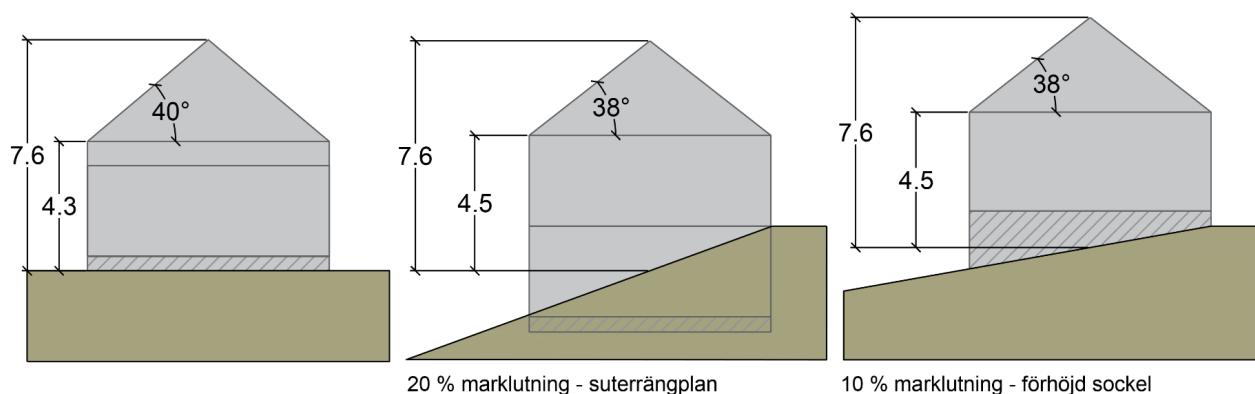

Illustration av hur byggnader generellt kan utformas inom ramen för reglerad nockhöjd och markens lutning.

Offentlig och kommersiell service

Service saknas i dagsläget i Kurravaara men byn ligger endast cirka 15 km från Kiruna där kvalificerad samhällsservice och kommersiell service i form av skola, vård, omsorg och handel m.m.

Landskapsbild

Det omgivande landskapet är relativt dramatiskt med höga berg och vida vyer som omger Torneälven. Planområdet är kalavverkat (2015) och mycket kuperat med höjdskillnader om cirka 30 meter (+360 till +328 RH2000) varför utsikten är praktfull från i princip hela området. På grund av planområdets läge i Kurravaara samt att området sedan tidigare är avverkat bedöms ny bebyggelse bli mindre framträdande än om exploatering skulle vara placerad i ett skogsområde eller i ett mindre centralt läge. För att uppnå ett relativt enhetligt och harmoniskt område, det vill säga en god estetiskt bebyggd miljö, har bebyggelsens utformning delvis reglerats på plankartan. Se mer under rubriken *Planförslag*.

Kommunikationer

Fordonstrafik

Planområdet ansluts idag via Södra vägen (i sydost) genom en enkel skogsväg som enbart är farbar med terrängfordon exempelvis fyrhjuling och skogsmaskin.

Detaljplanen möjliggör för två anslutningsvägar från Södra vägen, en i norr och en i söder. Exploatören kommer att bekosta anläggandet av gatan inom planområdet. Södra vägen förvaltas av Kurravaara vägsamfällighetsförening (Kurrvaara GA:10) och planområdet kommer att anslutas till vägföreningen.

I detaljplanen regleras vägområdet för Södravägen 5 meter brett (från vägens körbana). Syftet med detta är att befintliga diken/slänter ska inrymmas inom vägområdet och därigenom säkras. För nya vägar inom planområdet regleras vägområdet 12 meter bredd för att inrymma körbana, diken och slänter.

Kurravaara trafikeras med långfärdsbuss (Norrbottnens länstrafik) linje 502 Kiruna-Kurravaara. Busshållplats finns i korsningen Södra vägen/Kurravaaravägen (väg 874) cirka 700 meter norr om planområdet.

Foto på anslutningsväg i sydost, del av planområdet markeras ungefärligen med rött (Källa: Transaktum AB).

Parkering

Parkering ska lösas inom respektive fastighet.

Gång- och cykeltrafik samt skotertrafik

Södra vägen saknar trottoar men är utformad med en bredare vägren för att förbättra säkerheten för oskyddade trafikanter. Belysning finns längs vägen.

Med skoter nås planområdet från älven där skoterleder finns. Från älven finns anslutning till ett större sammanhängande nät av skoterleder.

Flygtrafik

Helikopter- och sjöflygbas finns i Kurravaara och bedrivs av Kallax flyg. Företaget opererar med 15 helikoptrar från 5 baser året-runt och 5 säsongsbaser. Basen i Kurravara är en året-runt bas med underhållningshangar. Företaget har sin huvudbas i Piteå.

Helikopter- och sjöflygbasen ligger cirka 700 meter norr om planområdet och bedöms inte påverkas av aktuell detaljplan. Mellan basen och planområdet finns sedan tidigare bebyggelse (bostäder) och ingen högre bebyggelse tillåts inom aktuellt område.

Teknisk försörjning

Kommunalt vatten- och avlopp (VA) saknas i Kurravaara men i samband med utvecklingen av byn har kommunen utrett VA-situationen i Kurravaara. Kommun bedömer att det i dagsläget inte föreligger någon risk för människors hälsa eller miljö vad gäller VA-situationen i Kurravaara. Därigenom finns ingen skyldighet för kommunen att snarast anordna vatten eller avlopp i hela eller delar av berörda områden enligt §6 lag om allmänna vattentjänster. Ställningstagande har grund i den VA-utredning (*PM behovsbedömning VA-utbyggnad, 2020-01-10 WSP*) som genomförts.

Kommunen utesluter inte att det på sikt anordnas kommunalt VA i Kurravaara då det finns en stor efterfrågan från invånarna för både permanent- och fritidsboende. En sammanhållen VA-planering kommer därför att tas fram med målsättningen att underlaget lämnas för politisk behandling under år 2020.

Avlopp

Då det i dagsläget inte finns några planer på att anlägga kommunalt VA i Kurravaara kommer det inom aktuellt planområde att anläggas ett gemensamt minireningsverk för avlopp. Placering av reningsverket föreslås i lågpunkt [E] för att alla fastigheter ska kunna anslutas med självfallsledning. För att klara skyddskraven för avlopp med hög (eller normal) skyddsnivå måste reningsverket ha mekanisk, biologisk och kemisk behandling. Område för reningsverket möjliggörs i närheten av befintlig myrmark för att skapa förutsättning för biologisk rening.

För att säkerställa att reningsverket byggs innan bostadstomterna bebyggs upprättas ett exploateringsavtal mellan kommunen och exploitören. I detaljplanen regleras även villkor för startbesked för att observera frågan ytterligare. Investeringskostnaderna kommer att kunna läggas på tomtpriset och på så sätt finansiera byggandet. En korrekt utformad gemensamhetslösning kommer att kunna anslutas till det kommunala nätet den dagen det anläggs.

Vattenförsörjning

Befintliga bostäder kring planområdet vattenförsörjs idag genom enskilda grävda brunnar. Vad gäller vattenförsörjningen för de nya bostadsfastigheterna inom planområdet så finns det två tänkbara alternativ:

- Enskilda brunnar
- Gemensamhetsanläggning med vattenverk

Enskilda brunnar

Varje fastighet borrar sin egen brunn och blir således helt självförsörjande av färskvatten.

Gemensamhetsanläggning med vattenverk

Ett gemensamt vattenverk anläggs i lämpligt läge (högt upp för självfall) för att försörja hela området med färskvatten. Investeringskostnaden av vattenverket skulle kunna lösas med en gemensamhetsanläggning där exploatör och/eller fastighetsägare bygger och äger anläggningen.

För att kunna anlägga gemensamhetslösning krävs en relativt stor vattenförekomst. En ny grundvattentäkt kommer att kräva tillstånd till vattenverksamhet i Mark- och miljödomstolen.

Hur vattenförsörjningen löses regleras inte i detaljplanen.

Dagvatten

Området är idag kalavverkat och dagvattnet omhändertas via infiltration och avrinning i naturmarken. Då planområdet sluttar från väster till ost/sydost samlas dagvatten naturligt vid den sänka (delvis av myrmark) som finns i mitten av områdets östra delar. Naturlig avrinning finns även i norr då marken sluttar mot befintlig bebyggelse inom fastigheten Kurravaara 8:10. Genom diken leds sedan vattnet under Södra vägen och mot Torneälven.

Marken inom planområdet kommer delvis att hårdgöras vid ett genomförande av detaljplanen i form av gator och byggnader. Genom att anlägga körbanor och gårdsplaner med grus istället för asfalt skapar en viss fördröjning av dagvatten. Vägområdet inom planområdet innehåller plats för diken som kan leda dagvatten ner mot Södra vägen. Genom att bibehålla den naturliga dagvattenhanteringen och reningen som finns inom planområdet (befintliga blötområden) och leda vattnet hit behöver inga konstgjorda dagvattenlösningar anordnas. För att säkerställa att utrymme finns för dagvattenhantering regleras aktuella områden som naturmark [**NATUR**] med utformningsbestämmelse [**dagvatten**]. Från naturmarken i väster bör avskärande diken anläggas genom föreslagna tomter för att samlat leda vattnet till dike längst gata.

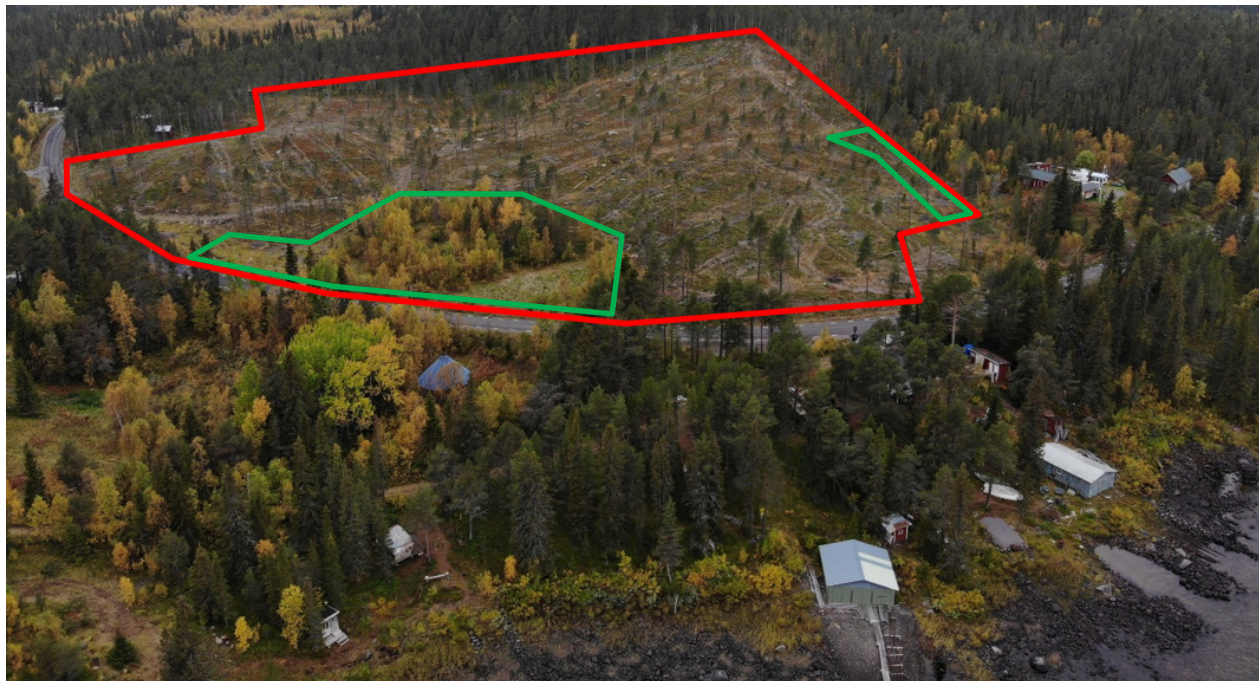

Foto visar de naturliga områdena för dagvattenhantering (markeras med grönt) inom planområdets (markeras ungefärligen med rött) (Källa: Transaktum AB).

El och värme

Jukkasjärvi sockens belysningsförening har ledningar i Södra vägen direkt öster om planområdet. Inom [E]-området finns möjlighet att anlägga transformatorstation för att säkra elförsörjningen inom planområdet.

Exploatören tar kontakt med respektive leverantör i samband med projektering.

Tele- och datakommunikationer

Skanova har ledningar i anslutning till planområdets södra delar.

Exploatören tar kontakt med respektive leverantör i samband med projektering.

Avfall

Tekniska verken i Kiruna AB ansvarar för avfallshantering i närområdet.

Inom planområdet ska utrymme för gemensam uppställning av sopkärl anordnas. Detta möjliggöra inom samma område som avloppsreningsverk [E] i anslutning till Södra vägen. Området möjliggörs för bildande av gemensamhetsanläggning [g].

Snöhantering

Respektive fastighetsägare ansvarar för snöröjning inom den egna fastigheten.

Kommande samfällighetsföreningen ansvarar för snöröjningen av gatorna inom planområdet.

Räddningstjänst

Räddningstjänst finns i Kiruna centralort. Byggnaders utformning och räddningstjänstens behov av åtkomst, framkomlighet till brandposter och släckvatten beaktas i samband med bygg- och markprojektering i enlighet med gällande regler.

Tillgänglighet och trygghet

Att människor med olika typer av funktionsnedsättningar och i alla åldrar kan bli fullt delaktiga i samhällslivet, ska alltid beaktas fullt ut vid nybyggnation. Alla ytor ska göras tillgängliga, trygga och användbara för alla grupper av människor så långt det är möjligt. Detta gäller både fysisk och psykisk tillgänglighet - allt från den faktiska framkomligheten till val av växter som kan orsaka allergier som gör det svårt för vissa människor att vistas i miljön eller sådant som kan orsaka känslan av otrygghet, till exempel bristande belysning eller skötsel.

Tomter avsedda för bebyggelse med tillhörande infarter och entréer ska enligt plan- och bygglagen vara användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Detta gäller om det inte är obefogat med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt. Ett skäl kan vara att tomter ibland innehåller stora nivåskillnader och därför inte är helt enkla att göra tillgängliga. Det är dock viktigt att disponera tomten och placera byggnaderna så att tomterna blir så tillgängliga som möjligt.

Störningar, risker och säkerhet

Planeringen får inte leda till störningar som kan innebära olägenheter för människors hälsa (vilket definieras i 9 kap. 3§ miljöbalken). Med olägenhet för människors hälsa avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan ha en menlig inverkan på hälsan. Även de störningar som i första hand påverkar välbefinnandet kan vara olägenheter för människors hälsa, till exempel buller. Bedömningen av om en störning inverkar menligt på hälsan beror på hur människor i allmänhet uppfattar situationen. För att störningen ska omfattas av bestämmelsen

krävs att den har en viss varaktighet, antingen genom att den pågår under en sammanhängande tid eller att den återkommer, regelbundet eller oregelbundet.

Trafikbuller

Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader i kraft (med stöd av 9 kap. 12 § miljöbalken). Förordningen innehåller bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser vid bostadsbyggnader. Bestämmelserna ska tillämpas vid bedömningen av om kravet på förebyggande av olägenhet för människors hälsa i plan- och bygglagen är uppfyllt i planläggning, bygglov och förhandsbesked. Buller från spårtrafik och vägar bör inte enligt förordningen överskrida:

- 60 dBA ekvivalentnivå vid fasad (65 dBA ekvivalentnivå för en bostad om högst 35 m²)
- 50 dBA ekvivalentnivå vid uteplats i anslutning till bostad
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Boverket tillsammans med SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) har tagit fram en broschyr (*Hur mycket bullrar vägtrafiken?*) som visar metoder för att översiktligt kunna bedöma ekvivalenta (genomsnittliga) bullernivåer. Ingående parametrar är hastighet, trafikmängd samt avstånd till vägens mitt.

Den skyltade hastigheten på Södra vägen förbi planområdet är 70 km/h och avståndet från vägmitt till möjlig bebyggelse inom planområdet är cirka 13 meter. För Södra vägen finns inga trafikberäkningar. Däremot finns det beräkningar (något föråldrad) sedan 2008 för Kurravaaravägen (väg 874). Den uppmätta trafikmängden för Kurravaaravägen är cirka 650 årsdygnstrafik (ÅDT).

Trafiken längs Södra vägen bedöms, utifrån att Kurravaaravägen är betydligt mer trafikerad, i dagsläget inte överstiga 650 årsdygnstrafik (ÅDT). Enligt metod 1 från *Hur mycket bullrar vägtrafiken* innebär en trafikmängd som understiger 650 ÅDT för de angivna parametrarna att den dygnsekvivalenta ljudnivån uppgår till 58 dBA vid bebyggelsens fasad (vid ett avstånd till vägmitt på 10 meter). Buller från Södra vägen bedöms därmed inte utgöra ett problem. Om problem uppstår kan uteplats placeras "bakom" byggnad sett från Södra vägen eller med större avstånd ifrån vägen. Även medräknat viss trafikökning kommer trafikbuller inte att överstiga riktvärdena för buller vid bostadsbyggnader.

MILJÖKONSEKVENSER

Enligt 6 kap. 11§ miljöbalken om miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer och program ska en myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program göra en miljöbedömning av planen, programmet eller ändringen, om dess genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas. Bedömningen ska göras enligt de kriterier som anges i *förordning 1998:905 om miljökonsekvensbeskrivningar* och ska alltid utmytna i ett motiverat ställningstagande.

Innan myndigheten eller kommunen tar ställning till om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå så ska den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen, programmet eller ändringen, ges tillfälle att yttra sig.

Om förändringen antas innebära betydande miljöpåverkan ska det upprättas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för detaljplanen där konsekvenserna ska identifieras, beskrivas och bedömas. Krav på innehållet återfinns i 6 kap. 12-13§ MB. Regeringen får därutöver meddela föreskrifter om vilka slags planer och program som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunens bedömning

Kiruna kommun upprättande en undersökning av risk för betydande miljöpåverkan för aktuell detaljplan 2020-02-19. Detaljplanens genomförande bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan och någon fullständig MKB behöver inte upprättas.

Länsstyrelsen har 2020-03-18 i yttrande på undersökningen meddelat att de inte delar kommunens bedömning att ett genomförande av planförslaget inte torde riskera att medföra betydande miljöpåverkan. Detta med hänvisning till att VA-frågan måste utredas (mot bakgrund av det som framkommer i kommunens översiktsplan).

Utöver oklarhet när det gäller VA-frågan så behöver kommunen beakta:

- Dagvattenhantering för att minimera påverkan på närliggande vatten och naturvärden.
- Riksintresse för rennärigen.
- Kulturmiljövärden

Länsstyrelsen anser även att kommunen bör följa den aktuella översiktsplanens rekommendationer och upprätta/påbörja framtagande av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Kurravaara innan nya bebyggelseplaner tas fram.

Kommunen står fast vid bedömningen om att detaljplanens genomförande inte kommer att innebära betydande miljöpåverkan. Någon fullständig MKB kommer inte att tas fram däremot utreds alla berörda delar inom ramen för planprocessen.

Miljömål

Syftet med de miljöpolitiska målen (*prop. 2004/05:150*), totalt 16 stycken (redovisas i tabellen nedan) är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Detta ska ske utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna det regionala arbetet för att uppnå de svenska miljömålen. Arbetet sker i samarbete med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer för att miljömålen ska få genomslag i länet och miljön ska bli bättre. Länsstyrelsen följer också upp hur miljöarbetet går. Aktuellt läge går att läsa på miljömålportalen (www.miljomal.nu).

Länsstyrelsen i Norrbottens län har konstaterat att inget av miljömålen uppnås till 2020 och ett åtgärdsprogram för att nå regionala miljö-, klimat- och energimål, fastställdes under 2018. Arvidsjaurs och Gällivare kommuner har under 2018 antagit nya lokala miljömål.

Samtliga miljömål och planens bedömda inverkan på dessa:

Miljömål	Planens inverkan
1 Begränsad klimatpåverkan	±
2 Frisk luft	±
3 Bara naturlig försurning	x
4 Giftfri miljö	x
5 Skyddande ozonskikt	x
6 Säker strålmiljö	x
7 Ingen övergödning	x
8 Levande sjöar och vattendrag	±
9 Grundvatten av god kvalitet	±
10 Hav i balans samt levande kust och skärgård	x
11 Myllrande våtmarker	±
12 Levande skogar	±
13 Ett rikt odlingslandskap	x
14 Storslagen fjällmiljö	±
15 God bebyggd miljö	±
16 Ett rikt växt- och djurliv	±

Förklaringar

+ positiv påverkan

- negativ påverkan

± obetydlig positiv eller negativ påverkan

++ mycket positiv påverkan

-- mycket negativ påverkan

x ingen påverkan

Kommentar: Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka något av miljömålen på ett betydande negativt sätt. Nya tomter kommer att anslutas till ett gemensamt avloppsreningsverk. På så sätt säkerställs att alla tomter ansluts till godkänt avlopp med hög (eller normal) skyddsnivå.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor från till exempel trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord.

MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljökvalitetsmålen. Det finns idag MKN för olika föroreningar i utomhusluften (*SFS 2010:477*), olika parametrar i vattenförekomster (*SFS 2004:660*), olika parametrar i havsmiljön (*SFS 2010:1341*) olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (*SFS 2001:554*) samt för omgivningsbuller (*SFS 2004:675*).

MKN för utomhusluft

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft.

Tillkommande trafik bedöms bli obetydande i sammanhanget. MKN riskerar därmed inte att överskridas på grund av detaljplanens genomförande.

MKN för vattenförekomster

Vattenmyndigheterna (5 stycken) har det övergripande ansvaret att se till att EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) genomförs i Sverige. Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten har delats in i vattenförekomster för vilka bedömning har skett vilken ekologisk, kemisk eller kvantitativ status som vattnet har och vilka krav som ställs för att kunna upprätthålla och förbättra denna status.

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västerbottens län. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till vattenmyndighet i distriktet. Vattendistriktet beslutade i december 2016 om (nya) MKN, åtgärdsprogram och förvaltningsplan för åren 2016-2021. Beslutande MKN innebär kortfattat att alla ytvattenförekomster ska uppnå eller behålla hög eller god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus samt att alla grundvattenförekomster ska uppnå eller behålla god kvantitativ status och god kemisk grundvattenstatus (om inte undantag har meddelats). Yt- och grundvattenstatusen får generellt inte försämrats.

Inget av distriktets vatten uppnår god kemisk status till följd av storskalig och långväga spridning av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE, används bland annat som flamskyddsmedel), vilka sprids till miljön via läckage från varor, avfallsupplag med mera. Bortsett från dessa är det ett femtiotal vattendrag, sjöar och kustvatten som inte uppnår god kemisk status på grund av påverkan från olika tungmetaller och tributyltenn (TBT).

Vattenkvaliteten är överlag god inom distriktet, men vissa utmaningar finns att särskilt ta hänsyn till i samband med samhällsutvecklingen:

- Fysiska förändringar, exempelvis utvinning av energi, vägar, ökad produktionen inom jord- och skogsbruk som påverkar vattnen negativt. Fysisk påverkan är den vanligaste orsaken till att god ekologisk status inte nås i distriktet.
- Läckage av metaller och sura ämnen från sulfidjordar i kustområden, beroende av bland annat bearbetning och dikning.
- Storskalig påverkan från areella näringar, exempelvis genom gödsling, utdikning, ökad instrålning vid avverkning samt effekter från körskador i marken.
- Läckage av metaller från avslutad och pågående gruvverksamhet.
- Vattentäkter som saknar vattenskyddsområde eller där föreskrifter och skyddsområdets avgränsningar behöver revideras. I Bottenvikens vattendistrikt är det bara drygt 10 % av de allmänna vattentäkterna som har fullgott skydd.

Nuvarande status och MKN för berörda vattenförekomster (www.viss.lansstyrelsen.se, 2020-02-11):

Vattenförekomst	EU-CD	Ekologisk status/potential	Kemisk status	MKN Ekologisk status	MKN Kemisk status	Miljöproblem
Ytvattenförekomst: Oinakjärvi (Torneälven)	SE7536 63- 169833	Hög	Uppnår ej god	Hög ekologisk status	God kemisk ytvattenstatus med undantag av kvicksilver/kviksilverföreningar och bromerad difenyleter.	Miljögifter till följd av atmosfäriskt nedfall.

Kommentar: Utveckling enligt planförslaget bedöms inte påverka huruvida normerna för god ekologisk eller god kemisk status kan uppnås/upprätthållas. Nya tomter kommer att anslutas till ett gemensamt avloppsreningsverk. På så sätt säkerställs att alla tomter ansluts till godkänt avlopp med hög (eller normal) skyddsnivå.

MKN för havsmiljön

Inget vatten som påverkar kustvatten/MKN berörs av aktuell utveckling.

MKN för fisk- och musselvatten

Ingen vattenförekomst som är utpekad som fisk- eller musselvatten enligt Naturvårdsverkets förteckning (*NFS 2002:6*) finns eller berörs av aktuell utveckling.

MKN för omgivningsbuller

MKN för buller bygger på ett EG-direktiv för buller som infördes i svensk lagstiftning i förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Enligt förordningen finns en skyldighet att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram samt sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Kravet på kartering börjar gälla när ett samhälle har fler än 100 000 innevånare.

Eftersom Kiruna kommun har färre än 100 000 innevånare, finns det inte något formellt krav på bullerkartering. Det finns därför inte heller några beslutade miljökvalitetsnormer. Buller har beaktas vid framtagandet av detaljplanen, se rubrik *Trafikbuller*.

Vattenskyddsområde

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde (enligt 7 kap. 21-22 § mb) till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som nyttjas eller kan antas komma att nyttjas för vattentäkt. Till ett vattenskyddsområde knyts föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Om det behövs kan området hägnas in. Dispens från föreskrifterna kan ges om det finns särskilda skäl (7 kap. 18 a § mb).

Kiruna vattentäkt (Oinakka) försörjer Kiruna centralort med dricksvatten och utgörs av ytvatten från Torne älv. Vattentäkten försörjer ca 20 000 personer med dricksvatten. Vattentäktens skyddsvärde anses vara mycket högt. Tillrinningsområdet till intagspunkten omfattar hela Torne älvs avrinningsområde. En strandzon om 50 meter ingår också i primära zonen. Den sekundära skyddszonen avgränsas som tillrinningsområdet till den primära skyddszonen. Ingen tertiär skyddszon finns. Föreslagna skyddsföreskrifter är utformade med inriktningen att för primära zonen erhålla rådrum i händelse av akut förorening. Inga specifika föreskrifter föreslås för den

sekundära skyddszone. Fokus i den sekundära zonen ligger istället på att informera om vattentäkstens betydelse och genom annan lagstiftning reglera verksamheter som långsiktigt riskerar att påverka vattentäkten negativt.

En liten del av planområdet (nordost) ligger inom 50 meter från Torneälvens strandlinje och således inom den primära skyddszone för vattentäkten. Den del av skyddszone som berör planområdet illustrerats med röd linje på plankartan.

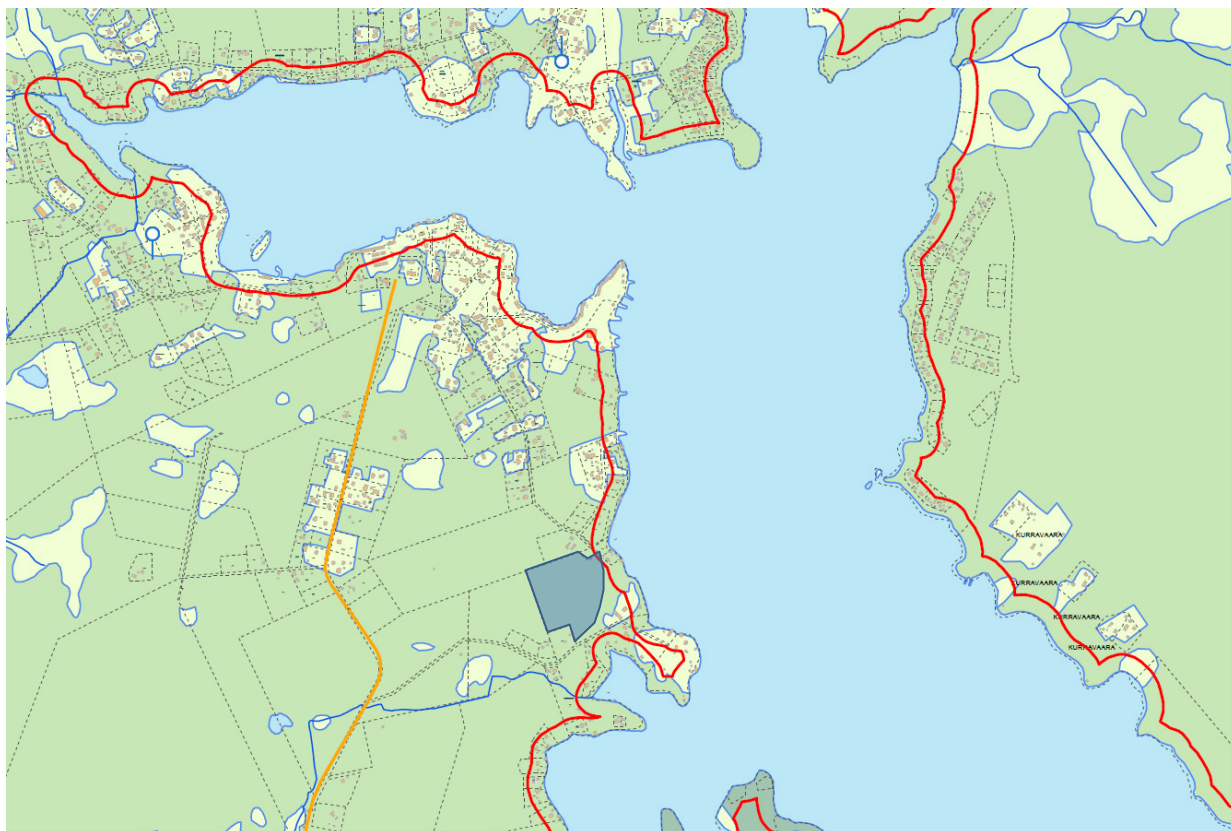
Hänsyn inom primära vattenskyddszone

Vattenskyddsföreskrifterna påverkar detaljplanen framför allt i exploaterings- och driftskedet. Restriktionerna gäller exempelvis schaktning/andra markarbetet och hantering av kemikalier. Anläggningar för lagring och/eller utvinning av kyla eller värmeenergi i eller ur berg, mark eller vattendrag är heller inte tillåtna.

Om särskilda skäl föreligger kan länsstyrelsen medge dispens från ovan meddelade föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken. I samband med en sådan prövning kan länsstyrelsen föreskriva särskilda villkor, som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Några behov av skyddsbestämmelser bedöms inte behövas inte i detaljplanen. Alla nya bostadsfastigheter ska anslutas till ett gemensamt avloppsreningsverk.

Exploatören/fastighetsägaren ska ta hänsyn till de föreskrifter som gäller för området, både under exploateringsfasen men även efter, när området är i bruk. Information om detta noteras på plankartan.

Utdrag från Kirunas vattenskyddsområde, detaljkarta för Kurravaara. Planområdet markeras ungefärligen med blått (Källa: Kiruna kommun)

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Tidplan

Detaljplanen bedöms kunna antas under hösten 2020.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vunnit laga kraft. Planen gäller dock tills den upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Inom genomförandetiden förutsätts att syftet med detaljplanen förverkligas.

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Kommunen är inte huvudman för de allmänna platserna [**GATA**] och [**NATUR**]. Enskilt huvudmannaskap tillämpas eftersom marken är privatägd och att enskilt huvudmannaskap föreligger sedan tidigare i området. Det privata huvudmannaskapet har förtydligats med en administrativ bestämmelse [**a₂**] på plankartan.

Exploatören/fastighetsägaren ansvarar för genomförande av detaljplanen. Det inbegriper ansvar för behövliga fastighetsbildningar, rättighetsupplåtelse, eventuella ombyggnadsåtgärder på angränsade ytor med mera. Respektive fastighetsägare för kommande bostadstomter bekostar och ansvarar för samtliga övriga åtgärder gällande byggande, drift och underhåll inom kvartersmark.

Ledningsnät för vatten, avlopp, el, värme med mera kommer inom kvartersmark att ägas och förvaltas av respektive fastighetsägare som även ansvarar för drift och underhåll inom den egna fastigheten. Utom fastighetsgräns ägs och förvaltas ledningsnät av respektive ledningsägare som även ansvarar också för drift och underhåll av detta.

Gatorna inom planområdet avses drifvas och underhålls av kommande samfällighetsföreningen. Enskilt huvudmannaskap råder därmed.

Avtal

Planen tas fram av Kiruna kommun, genom avtal med exploatör/fastighetsägare/konsult.

Exploateringsavtal ska tecknas mellan Kiruna kommun och exploatören/fastighetsägaren innan planen antas. Exploateringsavtalet kommer företrädesvis hantera frågor kring byggande av avloppsreningsverk samt anläggande av infrastruktur. Konsekvenserna av exploateringsavtalet är att exploatören/fastighetsägaren står för kostnader för anläggande av all infrastruktur inom området.

Lovplikt

Enligt 4 kap. 14-15 § plan- och bygglagen kan kommunen inom visa ramar besluta att minska eller utöka bygglovspliktens omfattning. Lättnader i bygglovsplikten får emellertid inte beslutas om bygglov krävs för att tillvarata grannars intressen eller allmänna intressen.

Det bedöms i aktuell detaljplan finnas anledning att villkora startbesked för att säkerställa att avloppsreningsverk och vägar är anlagda och godkända innan bostäder uppförs.

FASTIGHETS RÄTTSLIGA FRÅGOR

Detaljplanen innebär att bostadsfastigheter kan avstyckas från Kurravaara 3:2.

Exploatören/fastighetsägaren ansvarar för att initiera och bekosta behövliga fastighetsbildningsåtgärder.

Rättighetsområden

En GA, gemensamhetsanläggning är en anläggning som är gemensam för flera fastigheter, ofta vägar eller vatten- och avloppsledningar. I gemensamhetsanläggningen deltar flera fastigheter och de bekostar både anläggandet och driften enligt andelstal som fastställs av lantmäterimyndigheten. En samfällighetsförening bildas lämpligtvis för att förvalta en GA.

Ledningsrätt är en servitutsliknande rättighet att använda någon annans mark för ledningsändamål. Ledningsrätt kan upplåtas för ledningar för allmänna ändamål såsom vatten och avlopp, data och telekommunikationsledningar. Ledningsrätt kan endast ges av lantmäterimyndigheten.

Gemensamhetsanläggningar

Planområdet ansluts från Södra vägen som förvaltas av Kurravaara vägsamfällighetsförening (Kurrvaara S:3). Gatorna inom området kommer att anslutas till samfällighetsföreningen för Södra vägen.

Gemensamhetsanläggning (-ar) för hushållsavfallshantering och reningsverk [E] inom planområdet behöver bildas separat.

Enligt 4 kap. 18 § pbl ska detaljplanebestämmelser om områdets indelning i fastigheter eller om servitut eller liknande särskilda rättigheter, vara förenliga med 3 kap. 1 § och 5 kap. 4 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988). En detaljplanebestämmelse om inrättande av en gemensamhetsanläggning ska vara förenlig med 5 och 6 §§ anläggningslagen (1973:1149). Aktuell detaljplan reglerar markreservat för gemensamhetsanläggning för avfall och reningsverk [g].

Med hänsyn till belägenhet, omfattning och övriga förutsättningar bedöms de rättighetsområden som föreslås i detaljplanen vara varaktigt lämpad för sitt ändamål. Rättighetsområdena bedöms också innebära en ändamålsenlig markanvändning samt att fördelarna överväger de kostnader och olägenheter som regleringen medför.

Anläggningslagen 6 §

Gemensamhetsanläggning får inrättas endast om fördelarna av ekonomisk eller annan art av anläggningen överväger de kostnader och olägenheter som anläggningen medför.

Gemensamhetsanläggning får icke inrättas för byggnad eller annan anläggning som ej hör till fastighet, om ökad kostnad eller annan olägenhet av betydelse därigenom kan komma att uppstå för annan deltagare i gemensamhetsanläggningen.

EKONOMISKA FRÅGOR

Planekonomi

Exploatören står för kostnader att upprätta och genomföra ny detaljplan.

Kostnaderna att iordningställa lokalgata till de nya bostadsfastigheterna samt inrättande av behövliga gemensamhetsanläggningar med mera fördelas jämt mellan de nya bostadsfastigheterna vid försäljning.

Förrättningskostnader uppstår i samband med en lantmäteriförrättning. Kostnaderna beror på tidsåtgång och gällande förrättningstaxa. Exploatören står för kostnaden för de fastighetsbildningsåtgärder som krävs för genomförandet av detaljplanen.

Tekniska frågor

Behov av ytterligare utredningar

Plangenomförandet kommer att kräva ytterligare utredning, exempelvis detaljprojektering av lokalgata, bostadsfastigheter, ledningsnät och vatten- och avloppslösning samt detaljerade geotekniska undersökningar i samband med exploatering som säkerställer att kommande placeringar och byggnationer är genomförbara/säkra.

Viktiga frågor kommer att regleras genom ett exploateringsavtal mellan Kiruna kommun och exploatören/fastighetsägaren innan planen antas.

Behov av kompletterande tillstånd

En ny grundvattentäkt kommer att kräva tillstånd till vattenverksamhet i Mark- och miljödomstolen.

Med vattenverksamhet avses (enligt 11 kap. miljöbalken):

1. uppförande, ändring, lagning eller utrivning av en anläggning i ett vattenområde,
2. fyllning eller pålning i ett vattenområde,
3. bortledande av vatten från ett vattenområde,
4. grävning, sprängning eller rensning i ett vattenområde,
5. en annan åtgärd i ett vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup eller läge,
6. bortledande av grundvatten eller utförande av en anläggning för detta,
7. tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden eller utförande av en anläggning eller en annan åtgärd för detta, eller
8. markavvattning.

SAMRÅD/GRANSKNING

Efter samråd och granskningen kommer inkomna synpunkter sammanställas i en samrådsredogörelse respektive ett granskningsutlåtande. Handlingarna kommer därefter, om det bedöms vara relevant, att revideras. Planfrågor diskuteras under hand med berörda.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Detaljplanen har upprättats av Tyréns AB i samråd med Kiruna kommun.

Beställare

Stadsbyggnadsförvaltningen, Kiruna kommun

Kommunens tjänstemän

Monika Paleckaityte, planhandläggare

Planförfattare

Pethra Fredriksson, Tyréns AB

STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Planavdelningen

Nina Eliasson

Plan- och exploateringschef

Kiruna kommun